

לציבור הקוראים שלום רב,

גיליון זה עוסק בהיבטים שונים הקשורים במגפת הקורונה או מושפעים ממנה. מרבית המאמרים בו הם מסמכים קצרים, הכתובים בסגנון של נקודת מבט, מאמר דעה או נייר עמדה. הגיליון פותח בתחום הרפואה וכולל שני מאמרים. הראשון עוסק בבחינת האפשרות לשימוש בעוקץ דבורים להתמודדות עם סערת הציטוקינים, האופיינית לנדבקים בנגיף הקורונה (אופיר). המאמר השני דן בהשפעת צום ממושך, דוגמת צום חודש הרמדאן, על המערכת החיסונית של הצמים ועל פגיעותם לנגיף (אל-אשהב). חינוך הוא התחום השני הנדון בגיליון, וגם בו שני מאמרים. נושא של המאמר הראשון הוא האתגרים הכלליים העומדים בפני מערכת החינוך בארץ בתקופת הקורונה (קינן). המסמך הבא הוא מאמר מחקר העוסק באתגרי הלמידה מרחוק, בהתמקדות בדרום הארץ (אבריאל-אבני ושות'). שני המאמרים הבאים בגיליון המיוחד מוקדשים לתחום התיירות. הראשון בוחן את רלוונטיות התיאוריה הכלכלית המכונה "ברבור שחור" לגבי ענף התיירות בארץ ובעולם בעידן הקורונה (שילה). המסמך השני הוא מאמר מחקר הדן בשינויים הצפויים לענף התיירות בארץ בשנים הקרובות, בהתייחס הן לתיירות הפנים והן לתיירות הנכנסת (לימון ושות'). בגיליון נכללים מאמרים גם בתחומים נוספים. המאמר השביעי מתמקד בתחום האנרגיה המתחדשת, ובוהן כיצד צפוי התחום להיות מושפע ממשבר הקורונה (אבו-חאמד). המאמר השמיני, החותם את הגיליון המיוחד, דן בהקבלה שבין מערכות טבעיות ומערכות אנושיות, ובשאלה כיצד היא מתבטאת במגפת הקורונה (כץ).

בתקווה לימים יפים יותר ולחזרה מהירה לשגרה בריאה ופורייה.

בשם מערכת כתב העת מחקרי הנגב, ים המלח והערבה, אני שמח להציג בפניכם את הגיליון המיוחד בנושא מגפת הקורונה. המגפה, שמקורה ככל הנראה בהידבקות אדם בסין מעטלף נגוע בנגיף, התפשטה במהירות ברחבי העולם. במהרה התברר כי בהשוואה למגפות אחרות שהתפשטו במאה ה-20, בעיקר באפריקה, מגפת ה-COVID-19 היא בעלת מקדם הדבקה גבוה, אולם עוד נמצא כי ביחס למגפות האחרות היא כפי הנראה קטלנית פחות.

כך או אחרת, חלק ניכר ממדינות העולם נקטו צעדים מרחיקי לכת כדי להקטין את סכנת ההידבקות ולקטוע שרשרות הדבקה. בין הצעדים הדרסטיים ביותר יש למנות את הסגר האזרחי על גרסאותיו השונות – סגר מוחלט, סגר חלקי וסגר "נושם" – ואמצעים משלימים כולל שמירה על ריחוק פיזי, הימנעות מהתקהלויות ועוד. מלבד השפעותיהם על בריאות הציבור יש לאמצעים אלה גם השפעה מכרעת על הכלכלה. ברמת משק הבית, הקטנה או אובדן ההכנסות של פלחי אוכלוסייה רחבים בגיל העבודה גורמים להיעדר ביטחון תעסוקתי וכלכלי, ובהכרח להקטנת הצריכה ולירידה ברמת החיים. ברמה הלאומית, כלכלות לאומיות נפגעות הן ישירות בשל הקטנת נפח הפעילויות העסקיות וצמצום ההכנסות ממיסים, והן בעקיפין בשל הצורך לתמוך באופן פעיל בענפי המשק השונים. ברמה העולמית, הקטנת היקף הסחר והעסקאות הבינלאומיים גורמת להפחתה ניכרת בפעילות הכלכלה הגלובלית. אם כן עד שיימצא חיסון יעיל ובטוח נגד מגפת הקורונה, על מדינות העולם ובכללן מדינת ישראל להתמודד עם אתגר כבד משקל של שמירה על בריאות הציבור תוך צמצום מרבי של הפגיעה בכלכלה ובתחומים אחרים, כגון חינוך, תרבות, פעילויות פנאי וספורט.